

Valtioneuvoston asetus valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavista vähimmäistiedoista ja valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoinenistosta

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Ehdotettava asetus liittyy valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevaan hallituksen esitykseen (HE 88/2022 vp), jonka pohjalta vahvistettavan valtionavustuslain muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Valtionavustustoiminnan uudesta yhtenäisestä tietovarannosta säädetään valtionavustuslain 6 a luvussa. Lukuun sisältyvän lain 32 a §:n 1 momentin mukaan valtionavustuksia koskevien tietojen hallinnoimiseksi, keräämiseksi, välittämiseksi ja valtionavustusten käytön valvonnan tehostamiseksi on valtionavustustoiminnan tietovaranto. Valtiokonttori ylläpitää tietovarantoon sisältyviä seuraavia palveluja:

- 1) valtionavustushakujen julkaisemisen ja asioinnin palvelu (Haeavustuksia.fi);
- 2) valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelu (Tutkiavustuksia.fi);
- 3) valtionavustusten käsittelyn ja hallinnoinnin palvelu (Hallinnoiavustuksia.fi).

Valtionavustuslain 32 a §:n 2 momentin mukaan valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennetaan valtionavustuksen hakemista, myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa sekä palauttamista ja takaisinperintää koskevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Tietovarantoon voidaan tallentaa valtionavustushakemuksen käsittelemiseksi ja valtionavustusten käytön valvomiseksi välttämättömiä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Uuden tietovarannon tavoitteena on varmistaa, että kaikkien valtionapuviranomaisten tai lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien julkistamia valtionavustushakuja koskevat vähimmäistiedot löytyvät Haeavustuksia.fi-palvelusta ja valtionavustuspäätöksiä koskevat vähimmäistiedot löytyvät Tutkiavustuksia.fi-palvelusta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin näistä vähimmäistiedoista siten, että valtionavustuksia koskeva tietosisältö on riittävän kattavaa ja sisällöltään yhtenäisesti käytettävissä.

Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevan uudistuksen lähtökohtana on, että valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä, joka ottaa käyttöön edellä tarkoitettua Hallinnoiavustuksia.fi -palvelun, tallentaa valtionavustushakemuksen käsittelyn ja valtionavustuspäätöksen tekemisen yhteydessä tietovarantoon edellä tarkoitettua valtionavustuslaissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Tässä palvelussa myös valtionavustuksen hakija tallentaa avustuksen hakemisen yhteydessä tietoja tietovarantoon.

Ehdotettava valtioneuvoston asetus sääntelisi lähtökohtaisesti niitä valtionavustustoimintaa koskevia vähimmäistietoja, jotka valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi jäljempänä kuvattavalla tavalla toimittaa Valtiokonttorille tietovarantoon tallennettaviksi tilanteessa, jossa se käyttää edelleen omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintoihin tarkoitettua tietojärjestelmäänsä. Käytännössä myös Hallinnoiavustuksia.fi -palvelua

käyttävät valtionapuviranomaiset tai lain nojalla muut valtionavustuksia myöntävät vastaisivat saman sisältöisten tietojen tallentamisesta tietovarantoon, koska kyse on sisällöltään sellaisista perustiedoista, jotka olisivat tarpeellisia valtionavustuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi, ja palvelussa näiden tietojen tallentamista edellytettäisiin. Lisäksi tietojen tarkempi sisältö voisi määräytyä asianomaisia valtionavustuksia koskevien erityissäädösten tai muiden määräytymisperusteiden nojalla.

Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä saa edelleen jatkossakin käyttää Hallinnoivustuksia.fi -palvelun sijasta omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua järjestelmäänsä. Valtionavustuslain 32 b §:ssä säädetään valtionavustustoiminnan tietojen tallentamisesta ja toimittamisesta näissä kahdessa eri tilanteessa. Valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän, joka käyttää lain 32 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua valtionavustusten käsittelyn ja hallinnonin palvelua (Hallinnoivustuksia.fi), tulee edellä kuvatulla tavalla tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon lain 32 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Muussa tapauksessa, eli valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän käyttäessä edelleen omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintoihin tarkoitettua järjestelmäänsä, on valtionapuviranomaisen tai muun avustuksen myöntäjän toimitettava valtionavustustoiminnan vähimmäistiedot Valtiokonttorille valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi.

Valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentin nojalla tietovarantoon tallennettavaksi toimitettavia tietoja ovat valtionavustuksen hakijana ja saajana olevan luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus sekä avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen. Muista tietovarantoon tallennettavaksi toimitettavista valtionavustushakuja ja niiden osoitetietoja, valtionavustushakemusten ja –päätösten yksilöintiä, valtionavustusasiaa, valtionavustuksen hakijaa ja saajaa ja valtionavustuspäätöstä koskevista vähimmäistiedoista sekä tietojen toimittamisajasta ja toimittamistavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtionavustuslain 32 d §:ssä säädetään erikseen valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelusta ja palvelussa julkaistavasta tietoaaineistosta. Valtiokonttori ylläpitää palvelua yleisessä tietoverkossa verkkosivustollaan. Valtiokonttori tuottaa ja julkaisee palvelun tietoaaineiston valtionavustustoiminnan tietovarannon julkisista tiedoista. Palvelussa julkaistavasta tietoaaineistosta säädetään tarkemmin pykälän 2 momentissa. Momentissa säädetään ensinnäkin tarkemmin palvelussa julkaistavista henkilötiedoista. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, saadaan julkaista valtionavustuksen saajana olevan luonnollisen henkilön nimi, avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen. Tämän lisäksi palvelussa voidaan julkaista muita valtionavustuksen hakemista, myöntämistä ja käyttöä koskevia julkisia tietoja. Nämä tiedot tarkoittavat yleisesti oikeushenkilöille myönnettäviä valtionavustuksia koskevia tietoja sekä sellaisia luonnollisille henkilöille myönnettäviä valtionavustuksia koskevia tietoja, jotka eivät ole luonteeltaan henkilötietoja. Momentissa säädetään kuitenkin erikseen eräistä julkaistavia tietoja koskevista rajoituksista. Palvelussa ei julkaista tietoja luonnollisille henkilöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä yksittäisistä hakemuksista eikä myönnettyistä valtionavustuksista, joiden suuruus on alle 1000 euroa. Edellä laissa säädettyjen tietojen lisäksi muusta julkaistavasta tietoaaineistosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2. Asian valmistelu

Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevaa uudistusta on valmisteltu valtiovarainministeriön 8.3.2019 asettamassa koko valtionhallinnon valtionavustustoimintaa koskevassa kehittämis- ja digitalisointihankkeessa.

Asetusehdotusta on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhdessä Valtiokonttorin kanssa. Valmistelua on ohjattu valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen ohjausryhmän asettamassa lainsäädäntöjaostossa, jossa ovat olleet edustettuina eräiden valtionavustuslainsäädännön kannalta keskeisten ministeriöiden asiantuntijat.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Valtionavustuslaissa ei ole ennen valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevaa uudistusta ollut säännöksiä valtionavustusten hakemismenettelyyn, myöntämisen tai valtionavustusten käytön seurannan yhteydessä kerättävistä ja tallennettavista tiedoista eikä valtionavustusten hallintoihin liittyvistä tietojärjestelmistä tai tietovarannoista. Myöskään valtionavustuksia koskevassa erityislainsäädännössä ei ole yleisesti tämän tyyppisiä säännöksiä.

Valtionavustustoiminnan yhtenäistä tietovarantoa koskevat säännökset sisältyvät edellä kuvatuin tavoin valtionavustuslain uuteen 6 a lukuun. Nyt ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella säädetään ensiksi valtionavustuslain 32 b §:n sääntelemällä tavalla tietovarantoon tallennettaviksi toimitettavista valtionavustushakuja ja niiden osoitetietoja, valtionavustushakemusten ja –päättösten yksilöintiä, valtionavustusasiaa, valtionavustuksen hakijaa ja saajaa ja valtionavustuspäätöstä koskevista vähimmäistiedoista sekä niiden toimittamisajasta ja toimittamistavasta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään toiseksi valtionavustuslain 32 d §:n sääntelemällä tavalla valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoaineistosta. Periaatteellisenä lähtökohtana on, että laissa säädetään tyhjentävästi henkilötiedoiksi luokiteltavista tiedoista ja asetuksella puolestaan muun tyyppisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta.

Edellä kuvattu valtionavustustoimintaa koskevien vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskisi valtionavustuslain muutoksen voimaantulosäännöksen mukaan 1 päivänä lokakuuta 2023 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja –päättöksiä. Maa- ja metsätalouden alkutuotannon ja kalatalouden valtionavustuksissa vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden vastaavana soveltamisalana olisivat kuitenkin 1 päivänä kesäkuuta 2024 tai sen jälkeen haettavaksi tulevat valtionavustukset. Valtionavustuksen haettavaksi tulemisella tarkoitettaisiin myös niitä tilanteita, joissa valtionavustuksen saajasta säädetään esimerkiksi valtion talousarviossa ilman, että avustus tulee yleisesti haettavaksi. Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ilman hakemismenettelyä myönnettäviä valtionavustuksia koskeva vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1 päivänä lokakuuta 2023 tai sen jälkeen tehdyn hallintopäätöksen mukaan myönnettäviä valtionavustuksia.

Valtionapuviranomaisten ja lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien on tarkoitus ottaa edellä tarkoitettu Hallinnoivastuksia.fi –palvelu käyttöön lähivuosina vaiheittain. Käytännössä uuden palvelun käyttäjiksi siirtyisi erikseen valmistellun käyttöönottosuunnitelman mukaisesti vuosittain muutamia valtionapuviranomaisia ja muita lain nojalla valtionavustuksia myöntäviä. Uudistuksen toimeenpano- ja siirtymävaihe olisi siten pitkä ja senkin jälkeen osa valtionapuviranomaisista ja muista lain nojalla valtionavustuksia myöntävistä jäisi edelleen käyttämään omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintoihin tarkoitettua järjestelmäänsä. Näin ollen ehdotettava asetus koskee vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden osalta siirtymävaiheen alussa suurinta osaa valtionavustusviranomaisista tai lain nojalla muista valtionavustuksia

myöntävistä, mutta siirtymävaiheen jatkuessa asetus koskisi jatkuvasti pienenevää määrää valtionapuviranomaisia ja muita lain nojalla valtionavustuksia myöntäviä.

Asetuksen 8 §:n säännöstä valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa eli kaikille avoimessa tietopalvelussa julkaistavista tiedoista sovellettaisiin heti asetuksen voimaantulon jälkeen valtionavustustoiminnassa yleisesti. Aivan asetuksen voimaantulon jälkeen palvelussa näkyisivät ainoastaan tietovarantoon suoraan tallennetut tiedot, koska valtionavustustoiminnan vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus tulisi siirtymäajan jälkeen voimaan pääsääntöisesti lokakuun alusta 2023 sekä maa- ja metsätalouden alkutuotannon ja kalatalouden valtionavustusten osalta kesäkuun 2024 alusta. Siten valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelun kautta saatavat tiedot valtionavustustoiminnasta olisivat kuitenkin kattavat kohtuullisen siirtymäajan jälkeen.

Tarkoituksena ei ole, että uudet valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevat säännökset muuttaisivat valtionavustuslain yleisiä säännöksiä, jotka koskevat valtionavustusten hakemus- ja päätösmenettelyä tai valtionavustustoiminnassa säädettyjä viranomaisten tiedonsaantioikeuksia ja tietojen luovuttamista koskevia oikeuksia tai velvollisuuksia. Tämä merkitsisi sitä, että valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi erityisesti tietoja tallentaessaan ottaa huomioon tietojen julkisuutta tai salassa pitoa koskevat säännökset. Tämän lisäksi valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevat valtionavustuslain uudet säännökset asettaisivat velvoitteita myös Valtiokonttorille erityisesti tietovarannon henkilötietojen yhteisrekisterinpitäjänä sekä tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen tietoturvallisuudesta vastaavana viranomaisena. Valtiokonttori vastaisi osaltaan myös valtionavustustoiminnan vähimmäistietojen toimittamisen teknisestä toteutuksesta, tietosuojasta ja tietoturvallisuudesta tässä yhteydessä.

Uusilla säännöksillä ei ole tarkoitus muuttaa niitä viranomaisten velvollisuuksia, jotka koskevat valtionavustustoimintaa koskevien tietojen kääntämistä ruotsin kielelle. Tavoitteena on, että valtionavustustoiminnan tietovaranto tukisi haun ja hakulomakkeen sekä myös valtionavustuspäätösten tietojen syöttämisen aina suomeksi, ruotsiksi ja tarvittaessa englanniksi.

4. Pääasialliset vaikutukset

Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskeva valtionavustuslain muutos ja siihen liittyvä nyt ehdotettava valtioneuvoston asetus muodostavat sääntelykokonaisuuden, jonka vaikutukset on arvioitu ja esitetty lain muutosta koskevassa hallituksen esityksessä. Asetuksen säännöksillä ei ole muun tyyppisiä erillisiä vaikutuksia.

5. Sidosryhmien kuuleminen ja lausuntopalaute

Ehdotettavaa valtioneuvoston asetusta on valmisteltu edellä kuvatuin tavoin valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen ohjauksessa ottaen huomioon sääntelykokonaisuuteen liittyvä hallituksen esitys. Valtioneuvoston asetusluonnoksesta järjestettiin ensimmäinen kuulemistilaisuus 18.1.2022 siten, että kohderyhmänä olivat laajasti erityisesti eri tyyppisten valtionapuviranomaisten edustajat, joiden tehtäviin asetuksen pääasiallinen sisältö vaikuttaa. Kuulemistilaisuuden yhteydessä kuultavilla oli mahdollisuus jättää asetusluonnoksesta myös kirjallinen lausunto.

Asetusluonnoksen ensimmäisessä kuulemistilaisuudessa kiinnitettiin huomiota erityisesti valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi toimitettavien tietojen ja toisaalta erityislainsäädännön perusteella muihin valtionavustuksia koskeviin tietovarantoihin tai tietojärjestelmiin tallennettavien tietojen suhteeseen sekä uudistuksen voimaantulon ja vähimmäistietojen toimitamisvelvollisuuden aikatauluun. Tältä osin toivottiin, että samojen valtionavustuksia koskevien tietojen tallentamista useaan erilliseen tietovarantoon vältettäisiin ja että vähimmäistietojen toimitamisvelvollisuuden voimaantulon aikataulua myöhennettäisiin. Tietovarantoon toimitettavien yksittäisten tietojen osalta keskustelua käytiin erityisesti niiden tietojen toimittamisesta, jotka koskisivat valtionavustuksen mahdollista takaisinperintää yksittäistapauksissa.

Ensimmäisen kuulemistilaisuuden yhteydessä saadun palautteen johdosta asetuseruonnokseen tehtiin useita tarkistuksia. Asetuseruonnokseen lisättiin uusi 4 §, joka koskee Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävistä valtionavustuksista tietovarantoon toimitettavia tietoja. Näiden tietojen sisältö on säännelty suppeammaksi kuin muista valtionavustuksista toimitettavissa vastaavissa tiedoissa. Asetuseruonnokseen lisättiin edelleen uusi 5 §, joka koskee yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään tallennettavista valtiontuista tietovarantoon toimitettavia tietoja. Näillä erityissäännöksillä pyritään osaltaan vähentämään valtionapuviranomaisten hallinnollista työtä ja samoista valtionavustuksista erillisiin tietovarantoihin tallennettavien tietojen alaa. Asetuseruonnoksen 2 §:stä, joka koskee valtionavustuspäätöksistä toimitettavia tietoja, poistettiin valtionavustuksen takaisinperintään liittyvien tietojen toimitamisvelvollisuus.

Asetuseruonnokseen tehtiin edelleen tarkistuksia siitä syystä, että valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevan hallituksen esityksen sisältöä tarkistettiin kevään 2022 aikana. Tässä yhteydessä asetuseruonnokseen on lisätty erillinen 8 §, joka koskee valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavaa tietoaineistoa. Asetuseruonnoksen pykälää on tarkistettu myös siitä syystä, että valtionavustuspäätöksistä toimitettavien henkilötietojen sisällöstä säädetään tyhjentävästi lain tasolla. Lisäksi uudistuksen ja siihen liittyen myös vähimmäistietojen toimitamisvelvollisuuden voimaantulon aikataulua on myöhennetty.

Koska valtioneuvoston asetuseruonnokseen tehtiin ensimmäisen kuulemistilaisuuden jälkeen merkittäviä tarkistuksia ja koska hallituksen esityksen antaminen lykkäytyi keväällä, järjestettiin asetuseruonnoksesta toinen kuulemistilaisuus 29.11.2022. Kuulemistilaisuuden pääasiallisena kohderyhmänä olivat edelleen valtionapuviranomaiset, mutta kuultavina olivat myös eräät valtionavustusten saajia edustavat tahot, koska asetuseruonnokseen sisältyy edellä mainittu 8 § valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoaineistosta. Myös tähän kuulemiseen liittyen varattiin kuultaville mahdollisuus jättää asetuseruonnoksesta kirjallinen lausunto. Toisessa kuulemistilaisuudessa esitettiin eräitä kysymyksiä, jotka liittyivät erityisesti valtionavustuslain tulkintaan. Kuulemistilaisuuteen liittyneen lausuntopalautteen perusteella asetuseruonnoksen 8 pykälässä säänneltäviä tietoja täydennettiin siten, että avustuksen hakijana ja saajana olevan oikeushenkilön nimen lisäksi julkaistaisiin tieto yritys- ja yhteisötunnuksesta, mutta muilta osin lausuntopalaute ei enää vaikuttanut asetuksen sisällön tarkistamiseen.

Valtioneuvoston asetuseruonnoksen voimaantulosäännöstä on lisäksi tarkistettu siitä syystä, että valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevan valtionavustuslain muutoksen voimaantulosäännöstä tarkistettiin hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Eduskunnan vastauksen mukaisessa lain voimaantulosäännöksessä säännellään kattavasti siitä, miltä ajalta toimeenpantuja valtionavustushakuja ja tehtyjä valtionavustuspäätöksiä tai hallintopäätöksiä vähimmäistietojen toimitamisvelvollisuus koskee. Näin ollen asetuksen voimaantulosäännöksessä ei ole enää vastaavan tyyppistä sääntelyn tarvetta.

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Valtionavustushakuja koskevat tietovarantoon toimitettavat tiedot.

Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tulee toimittaa vähimmäistiedot kaikista valtionavustushauista, jotka valtionapuviranomainen valtionavustuslain 9 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoittaa haettavaksi. Valtionavustushaulla tarkoitettaisiin valtionavustustoimintaan kuuluvaa suunnitelmallista tai säädökseen perustuvaa toimintaa, jossa valtionapuviranomainen tai muu toimivaltainen toimija mahdollistaa tiettyyn yhteiskunnalliseen päämäärään tai käyttötarkoitukseen liittyvien valtionavustusten hakemisen. Tämä haun määritelmä perustuu valtionavustustoiminnan hyväksytyyn sanastoon. Hakuja koskevia tietoja etsitään ja tutkitaan pääasiassa Haeavustuksia.fi-palvelun kautta.

Erityistilanteissa valtionavustuksen saaja voidaan nimetä jo esimerkiksi valtion talousarvion asianomaisessa valtionavustusmäärärahaa koskevassa momentissa. Tällöin valtionavustusta ei ilmoiteta yleisesti haettavaksi, mutta käytännössä avustuksesta neuvotellaan avustuksen tulevan saajan kanssa ja valtionavustus ilmoitetaan tässä yhteydessä haettavaksi, minkä jälkeen edellytetään valtionavustushakemuksen toimittamista. Myös näissä tilanteissa vähimmäistietojen toimitamisvelvollisuus kytkeytyisi hausta ilmoittamiseen.

Ehdotettavan pykälän mukaan valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi toimitettava Valtiokonttorille tallennettaviksi haettavaksi ilmoitettavista valtionavustuksista valtionavustustoiminnan tietovarantoon seuraavat pakolliset tiedot:

- 1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) haun nimi;
- 3) haun kuvaus;
- 4) avustuslaji
- 5) avustuksen mahdollinen saaja
- 6) hakuajan tyyppi
- 7) määräaikaisen haun alkamis- ja päättymisajankohta
- 8) haun tavoitteet ja
- 9) haettavana olevan avustuksen kokonaisuusmäärä tai arvio avustuksen vuosittain myönnettävästä euromäärästä.

Valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän toimivalta valtionavustushakujen ilmoittamisessa ja hakemusten käsittelyssä ratkeaisi lähtökohtaisesti jokaista yksittäistä valtionavustusta koskevien säännösten tai muiden erikseen säänneltyjen perusteiden mukaan.

Haun nimellä tarkoitetaan valtionavustusjärjestelmän vakiintunutta tai suunniteltua nimikettä, joka perustuu esimerkiksi säädösten tai valtion talousarviossa käytettävään terminologiaan.

Haun kuvauksessa selvitetään valtionavustuksen yleistä käyttötarkoitusta ja mahdollisia edellytyksiä tai rajoituksia valtionavustuksen myöntämiselle.

Valtionavustuslajit jakautuvat valtionavustuslain 5 §:n perusteella yleisellä tasolla joko yleisavustuksiin tai erityisavustuksiin. Yleisavustus voidaan myöntää valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Erityisavustus voidaan puolestaan myöntää 1) investointiavustuksena aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan; 2) hankeavustuksena kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen taikka muuhun tarkoitukseen rajattuun hankkeeseen; 3) apurahana, stipendinä tai avustuksena hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen tai 4) muuna 1-3 kohdassa tarkoitettuun verrattavana erityisavustuksena.

Tarkoituksena on, että tietoja valtionavustustoiminnan tietovarantoon toimitettaessa ja tallennettaessa käytetään laissa säädettyä pääjaottelua yleisavustuksiin ja erityisavustuksiin. Tämän lisäksi olisi mahdollista ottaa huomioon myös erityisavustusten jakautuminen alalajeihin valtionavustuslain 5 §:ssä säädettyllä tavalla.

Avustuksen mahdollisella saajalla tarkoitetaan niitä luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka voisivat asianomaista valtionavustusta koskevien säädösten tai esimerkiksi valtion talousarviossa päätettyjen linjausten perusteella olla avustuksen potentiaalisia saajia. Saajaa koskeva määrittely voisi tarkkuudeltaan käytännössä vaihdella merkittävästikin. Olisi myös mahdollista, että valtionavustus jo lähtökohtaisesti on tarkoitettu myönnettäväksi tietyille rajatulle hakijaryhmälle tai ääritapauksessa yksittäiselle hakijana olevalle yksilöidylle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle.

Valtionavustusta koskevan hakuajan tyypillä tarkoitetaan jaottelua joko toistaiseksi voimassa olevaan hakuun tai määräajan voimassa olevaan hakuun. Määräaikaisten valtionavustushakujen osalta järjestelmään tulisi lisäksi tallentaa haun tarkempi alkamis- ja päättymisajankohta.

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeessa otetaan käyttöön uusi yhteinen toimintamalli, jonka mukaisesti valtionavustushaulle asetetaan aina tavoitteet. Tämän mukaisesti valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi asettaa haulle tavoitteet, mitkä tulisi tietona myös tallentaa tietovarantoon. Haun tavoitteiden yhdenmukaisen tulkinnan tukemiseksi hakuilmoituksessa tulee kuvata ja perustella haun yleistä taustaa ja tarvetta. Tausta ja tarve perustelevat haun kohdentamista ja rajausta, jota viranomaisen haulle asettamat tavoitteet edelleen täsmentävät. Tavoitteet sisältävät tietoa siitä, mitä avustuksen käytöllä tulisi saada aikaan eli mihin tarkoituksiin haettavaa avustusta voidaan hakea ja saada.

Valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi lisäksi toimittaa tietovarantoon tallennettavaksi tieto haussa tarkoitettujen avustusten kokonaisuusmäärästä. Tällainen tieto olisi tarpeen erityisesti siitä syystä, että valtionavustuksen hakijoilla olisi mahdollisuus arvioida tarkemmin mahdollisuutta avustuksen saamiseen ja sen suuruuteen. On mahdollista, että yhden kalenterivuoden aikana tietystä valtionavustuksesta järjestetään vaihteittain useita hakuja. Tällöin tieto koskisi kulloinkin ajankohtaisen haun mukaista tilannetta ja sitä tulisi tarpeen mukaan päivittää. On myös mahdollista, että valtionavustusten hakemiselle ei ole erikseen määriteltyä haku-aikaa, vaan avustuksia voidaan myöntää jatkuvan haun perusteella ja avustukseen voidaan kohdentaa rahoitusta usean kalenterivuoden talousarvioista. Myös muissa yksittäistapauksissa voi olla erityisen vaikeaa toimittaa tarkkaa tietoa avustuksen kokonaisuusmäärästä. Tällöin tietovarantoon tallennettavaksi tulisi toimittaa arvio kyseisenä avustuksena vuosittain myönnettävästä euromäärästä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi erikseen, että valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksen myöntäjän olisi lisäksi haun yhteydessä toimitettava sen verkkosivun osoite,

joka sisältää lisätietoja haettavana olevasta valtionavustuksesta. Tieto olisi välttämätön, koska valtionavustuksen varsinainen hakeminen ja muu asiointi tapahtuisi valtionapuviranomaisen omassa palvelussa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että valtionapuviranomainen tai muu lain nojalla valtionavustuksia myöntävä voisi toimittaa Valtiokonttorille tallennettaviksi haettavaksi ilmoitettavista valtionavustuksista valtionavustustoiminnan tietovarantoon muitakin kuin 1 momentissa säädettyjä vähimmäistietoja. Muiden tietojen tallentaminen perustuisi valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksia myöntävän omaan harkintaan, jossa voitaisiin ottaa huomioon erityisesti tällaisten muiden tietojen saatavuus ja tietojen tallentamiseen liittyvät hyödyt. Käytännössä tällaiset muut tiedot voisivat alkuvaiheessa koskea esimerkiksi hakemusten arviointiperusteita tai avustuksen vakioehtoja. Muiden tietojen tallentamisen edellytyksenä olisi se, että tietovaranto tukisi ja mahdollistaisi myös sisällöltään tällaisten muiden tietojen tallentamisen. Tämä tarkoittaisi sitä, että Valtiokonttorin tulisi käytännössä ohjeistaa valtionapuviranomaisia ja muita valtionavustusten myöntäjiä siitä, minkä tyyppisiä muita tietoja olisi mahdollista tallentaa tietovarantoon. Jos soveltamiskäytännössä osoittautuisi, että tietyn sisältöisten muiden valtionavustushakua koskevien tietojen tallentaminen olisi yleisesti hyödyllistä valtionavustustoiminnassa, olisi asetuksen sisältöä mahdollista jatkossa vastaavasti tarkistaa.

2 §. Valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tietovarantoon toimitettavat tiedot

Tutkiavustuksia.fi –palvelun tarkoituksena on varmistaa sekä valtionavustushakua että tehtyjä valtionavustuspäätöksiä koskevien tietojen saatavuus erilaisille kohderyhmille. Palveluun toimitettavat ja tallennettavat julkiset tiedot muodostavat myös pohjan valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelulle. Säännöksen nojalla valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi toimitettava valtionavustushakemuksista ja niihin annetuista valtionavustuspäätöksistä valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi tiedot, jotka koskisivat pääkohdittain seuraavia aiheita:

- 1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtioavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) valtionavustushaun yksilöintitieto;
- 3) valtionavustusasiaan liittyvät tiedot;
- 4) valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat tiedot ja
- 5) valtionavustuspäätöstä koskevat tiedot.

Tietoja toimittaessaan valtionapuviranomainen tai muu valtionavustuksen myöntäjä käyttäisi hyväkseen sekä hakijan antamia tietoja, että muita tietoja, joita valtionavustuspäätöksen valmistelun yhteydessä syntyisi. Käytännössä Valtiokonttori voisi osaltaan ohjeistaa tietojen toimittamista koskevaa menettelyä, jotta se muodostuisi mahdollisimman yhdenmukaiseksi.

Valtionavustushakuun liittyvänä pakollisena tietona edellytettäisiin haun yksilöintitietoa. Haun yksilöintitiedolla tarkoitetaan valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän haettavaksi julistamaan valtionavustukseen liittyvää tietoa, joka saadaan haun vähimmäistietojen tallentamisen yhteydessä ja joka kytkee tiettyyn valtionavustushakuun ja sitä koskeviin myöhempiin valtionavustusasioihin liittyvät tiedot toisiinsa.

Valtionavustusasiaan liittyvät pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- a) asianumero

- b) asian vireille tulon päivämäärä
- c) haettu euromääräinen avustus

Valtionavustusasiaan liittyvänä pakollisena tietona toimitettaisiin tallennettavaksi jokaisen valtionavustuspäätöksen yksilöivä asianumero sekä asian vireille tulon päivämäärä ja haettu euromääräinen avustus, jotka perustuisivat avustuksen hakijan hakemukseen.

Valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- a) oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnus tai
- b) ulkomaisen oikeushenkilön nimi

Jos valtionavustuksen hakijana ja saajana on yksityishenkilö, säädetään häntä koskevista tietovarantoon tallennettavista henkilötiedoista valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentissa. Siten asetuksen tasolla olisi tarpeen säännellä valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevista tiedoista vain niissä tilanteissa, joissa avustuksen hakijana ja saajana olisi oikeushenkilö tai ulkomainen oikeushenkilö. Koska ulkomaisilla oikeushenkilöillä ei ole suomalaista yritys- ja yhteisötunnusta tulisi niiden osalta tallennettavaksi oikeushenkilön nimi.

Valtionavustuspäätöstä koskevat pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- a) päätöksen tekopäivä;
- b) myönnetty euromääräinen avustus;
- c) päätös avustuksen myöntämättä jättämisestä;
- d) oikeushenkilölle myönnetyn avustuksen käyttötarkoitus ja
- e) oikeushenkilölle myönnetyn avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen.

Valtionavustuspäätöstä koskevat tiedot tarkoittaisivat ensinnäkin päätöksenteon päivämäärää siitä riippumatta, minkä sisältöisestä valtionavustuspäätöksestä olisi kyse. Valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tiedot tarkoittaisivat lisäksi myönnetyn euromääräisen avustuksen suuruutta, avustuksen käyttötarkoitusta ja mahdollista avustuksen käytön tarkempaa alueellista kohdentumista. Kielteistä valtionavustuspäätöstä koskevana tietona olisi ainoastaan tieto avustuksen myöntämättä jättämisestä. Valtionavustustoiminnan tietovarantoa kehitettäessä voidaan myöhemmin arvioida, tulisiko myös esimerkiksi kielteisen valtionavustuspäätöksen perustetta koskeva tieto toimittaa tallennettavaksi tarkemmin tietovarantoon ja asetusta vastaavasti tarkistaa.

Valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentissa säädetään, että valtionavustuksen hakijan ja saajan ollessa luonnollinen henkilö katsotaan myös avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen mahdollisiksi henkilötiedoiksi, ja niiden toimittamisvelvollisuus perustuisi suoraan lakiin. Asetuksessa on siten tältä osin tarpeellista säätää avustuksen käyttötarkoitusta sekä alueellista kohdentumista koskevien tietojen toimittamisvelvollisuudesta ainoastaan niissä tapauksissa, joissa avustuksen hakijana ja saajana on oikeushenkilö. Avustuksen käyttötarkoitusta koskeva tieto perustuisi valtionavustusta koskevaan sääntelyyn ja tarvittaessa vielä valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen sisältöön, jos sääntely mahdollistaisi tietyille valtionavustukselle eri tavoin painottuvia käyttötarkoituksia. Avustuksen alueellisella kohdentumisella ei olisi kaikissa yksittäisissä valtionavustuspäätöksissä merkitystä, koska useita valtionavustuksia myönnetään valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein. Toisaalta esimerkiksi laajoihin alueellisiin kehittämishankkeisiin käytettävissä avustuksissa tai investointiavustuksissa alueellista käyttötarkoitusta koskevalla tiedolla voisi olla suurikin käytännön arvo.

Valtionavustuspäätös voi tarkoittaa myös valtionavustuksen myöntämistä tarkoittavan päätöksen jälkeen tapahtuvaa erillistä päätöstä esimerkiksi alkuperäisen päätöksen mukaisen valtionavustuksen käyttötarkoituksen tai käytön ehtojen tarkistamisesta, valtionavustuksen suuruuden tarkistamisesta tai siirrosta toiselle saajalle. Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tulisi toimittaa myös näihin valtionavustuspäätöksiin sisältyvät asetuksessa säädettävien vastaavien tietojen muutokset, jotta tietovarannolle asetetut tavoitteet sekä yleisen julkisuusperiaatteen että viranomaisten välisen tiedonkulun tehostamiseksi voitaisiin saavuttaa.

Myönnettyjä valtionavustuksia koskevien tietojen kattavuuden, saatavuuden ja sisällön voidaan arvioida kehittyvän lähivuosina samalla tavoin kuin valtionavustusten hakuvaiheeseen liittyvien tietojen. Tästä syystä pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä voisi edellä säänneltävien vähimmäistietojen lisäksi toimittaa tallentaviksi valtionavustustoiminnan tietovarantoon muitakin tarpeelliseksi katsomiin tietovarannon tukemia tietoja. Tällaisia tietoja voisivat myöhemmässä vaiheessa olla esimerkiksi myönnetyn avustuksen perustelut ja avustuksen käyttöaika. Myönnettyjä valtionavustuksia koskevien tietojen jäsentely ja sääntely vastaisi siten edellä 1 pykälässä ehdotettavaa valtionavustushakuja koskevien tietojen jäsentelyä vähimmäistietoihin ja sen lisäksi valtionapuviranomaisen oman harkinnan perusteella tallennettaviin muihin tietoihin. Muiden kuin asetuksessa säänneltävien tietojen toimittaminen tietovarantoon tallennettavaksi edellyttäisi tässäkin tilanteessa sitä, että tallentaminen olisi teknisesti mahdollista. Tämä edellyttäisi käytännössä Valtiokonttorilta ohjeistusta valtionapuviranomaisille ja muille valtionavustusten myöntäjille.

Myönnettyjä valtionavustuksia koskevat tietovarannon tiedot vastaisivat tavoitetilassa valtionavustustoiminnan eri intressiryhmien eriteltyihin kysymyksiin. Esimerkiksi viranomaisten näkökulmasta hyödyllisiä tietoja olisivat se, paljonko ja minkä tyyppisille hakijoille avustuksia on myönnetty tai jäänyt myöntämättä, millaisia hakuja muilla valtionapuviranomaisilla tai lain nojalla muilla valtionavustuksia myöntävillä on ollut ja millaista toimintaa tai millaisia hankkeita on rahoitettu. Tiedot voisivat myös auttaa löytämään uusia potentiaalisia hakijatahoja. Vastavasti esimerkiksi hakijan näkökulmasta hyödylliset tiedot voisivat koskea omaa avustushistoriaa tai sitä, millaisiin käyttötarkoituksiin avustuksia on myönnetty muille hakijoille. Tiedot voisivat myös esimerkiksi auttaa tunnistamaan muita toimijoita, joiden kanssa valtionavustustoiminnassa voisi syntyä synergiahyötyjä. Vastaavan tyyppisiä eriteltyjä tietoja olisi mahdollista antaa myös esimerkiksi valtionavustustoiminnan tutkijoiden, tiedotusvälineiden tai kansalaisten käytettäväksi.

Valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa. Tämän tyyppisissä tilanteissa nykyiset käytännöt ovat vaihtelevia eikä sopimusten ja niihin liittyvän toiminnan tarkemmasta sisällöstä ole riittävän yhdenmukaisia tietoja, joiden tallentamista olisi mahdollista säännellä tarkoituksenmukaisella tavalla. Tästä syystä näihin ns. välittäjäorganin käyttöön liittyvistä valtionavustuksista ja niiden erityistiedoista ei ehdoteta säädettäväksi asetuksessa tarkemmin. Pidemmällä aikavälillä olisi kuitenkin valtionavustustoiminnan kehittämisen yleisten tavoitteiden mukaista, että myös tämän tyyppiin valtionavustuksiin liittyviä tarkempia tietoja voitaisiin toimittaa tallennettavaksi valtionavustustoiminnan tietovarantoon.

3 §. Eräistä ulkomailla käytettäväksi myönnettyistä valtionavustuksista tietovarantoon toimitettavat tiedot

Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa säädetään Suomen ulkopuolella käytettäväksi myönnettävistä valtionavustuksista. Jos tällaisen valtionavustuksen saajana on vieras valtio tai sen toimielin taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö, valtionavustukseen sovelletaan ainoastaan lain 5-8 §:ää sekä 11 §:n 5 momenttia. Valtionavustustoiminnan tietovarannon käyttöönottoa koskevan hallituksen esityksen yhteydessä valtionavustuslain 1 §:n 3 momenttia on tarkistettu siten, että mainittuihin valtionavustuksiin sovellettaisiin myös valtionavustuslain uusia 32 a – 32 e §:ää. Näissä valtionavustuksissa noudatetaan useilta osin tavanomaisista valtionavustuksista poikkeavia menettelyjä ja käytäntöjä. Valtionavustuksissa ei ole erillistä hakuvaihetta eikä valtionapuviranomainen tee valtionavustuspäätöstä, vaan hallintopäätöksen ja solmii suoraan valtionavustuksen saajan kanssa erityisen hallintosopimuksen. Tästä syystä näiden valtionavustusten osalta valtionavustustoiminnan tietovarantoon toimitettavien tietojen sisältö on perusteltua säätää suppeammaksi kuin muissa valtionavustuksissa.

Tallennettavista tiedoista säädettäisiin erikseen asetuksen 3 §:ssä. Sen mukaan asetuksen 1 ja 2 §:ssä säädetystä poiketen näiden valtionavustusten osalta valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi toimitettava valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi seuraavat tiedot:

- 1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) asianumero;
- 3) avustuksen saajan nimi;
- 4) avustuksen suuruus;
- 5) avustusta koskevan hallintopäätöksen tekopäivä ja
- 6) avustuksen käyttötarkoitus.

Kaikki edellä säädetty tiedot saataisiin käytännössä avustusta koskevan hallintopäätöksen valmisteluprosessin yhteydessä.

4 §. Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävistä valtionavustuksista tietovarantoon toimitettavat tiedot

Yleisten valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevien tavoitteiden mukaan tiettyä valtionavustusta koskevat tiedot tulisi lähtökohtaisesti tallentaa ainoastaan yhteen julkiseen tietojärjestelmään, josta tietojen tulisi tarvittaessa olla siirrettävissä mahdollisiin muihin tietojärjestelmiin. Valtionavustustoiminnan tietovarannon käyttöönotto- ja siirtymävaiheessa tätä tavoitetta ei voida kaikilta osin saavuttaa. Tietovarantoa koskevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä on lähtökohtana, että muihin erillisiin tietojärjestelmiin tai -varantoihin tallennettavat tiedot, jotka vastaisivat sisällöltään asetuksessa säänneltäviä tietoja, tulisi toimittaa erikseen myös valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi, jotta valtionavustustoiminnasta kokonaisuutena olisi mahdollista saada riittävän kattavat tiedot.

Erillisiin tietojärjestelmiin tai -varantoihin sisältyvät tiedot ovat suurelta osin hyvin yksityiskohtaisesti ja kattavasti säänneltyjä eikä esimerkiksi valtionavustuksen käytön valvomiseksi kaikkia tietoja olisi välttämätöntä toimittaa erikseen valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi. Myös hallinnollisen menettelyn keventämiseksi on näissä tilanteissa perusteltua säätää

asetuksella valtionavustustoimintaa koskevien vähimmäistietojen ala normaalia suppeammaksi, jos näiden vähimmäistietojen avulla voidaan kuitenkin muodostaa riittävä kokonaiskuva valtionavustustoiminnan laajuudesta ja valtionavustusten myöntämisestä eri hallinnonaloilla erilaisiin käyttötarkoituksiin. Edellä kuvattuna tyypillisenä tilanteena voidaan pitää Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettäviä valtionavustuksia. Asetuksen 4 §:ssä ehdotetaan siten säädettäväksi erikseen valtionavustustoiminnan tietovarantoon toimitettavista tiedoista niissä tilanteissa, joissa kyse on Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävistä valtionavustuksista.

Valtionavustuslain 2 §:ssä säädetään tarkemmin valtionavustuslain soveltamisesta Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettäviin tukiin. Jollei muusta laista tai Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu, mitä lain 8 – 37 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävää tukea. Valtionavustuslaissa tarkoitetaan Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävällä tuella Euroopan yhteisön talousarvioista tai muista Euroopan unionin hallinnassa olevista varoista myönnettävää avustusta, lainaa ja muuta rahoitusta, takausta, maksuhelpotusta ja muita taloudellisia etuuksia. Asetuksen 4 §:n nojalla valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi toimittaa valtionavustuslain 2 §:ssä tarkoitetuista valtionavustuksista valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi vähintään seuraavat tiedot:

- 1) valtionavustushakua koskevat tiedot
 - a) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
 - b) haun nimi;
 - c) haun alkamis- ja päättymisajankohta sekä
 - d) haun tietoja sisältävän verkkosivuston osoite.

- 2) valtionavustuspäätöstä koskevat tiedot
 - a) haun nimi tai muu yksilöintitieto;
 - b) avustusasian asianumero;
 - c) valtionavustuksen saajana olevan oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnus;
 - d) myönnetyn avustuksen suuruus;
 - e) avustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tekopäivä;
 - f) avustuksen käyttötarkoitus ja
 - g) avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen.

Edellä tarkoitetut tiedot vastaisivat edellä asetuksen 1 ja 2 §:ssä säänneltävien tietojen sisältöä, mutta olisivat edellä kuvatuin perustein eräissä suhteissa suppeammat. Valtionavustushaun osalta ei edellytettäisi toimitettaviksi haun kuvausta, avustuslajia, avustuksen mahdollista saajaa, hakujan tyyppiä eikä haun tavoitteita koskevia tietoja. Valtionavustuksen hakijaa koskevia tietoja tai tietoa avustuksen myöntämättä jättämisestä ei edellytettäisi toimitettavaksi näiden avustusten osalta.

5 §. Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään tallennettavista valtioneuista tietovarantoon toimitettavat tiedot

Edellä 4 §:ssä säänneltävien Euroopan unionin varoista myönnettävien valtionavustusten lisäksi on erityistyyppiseksi valtionavustusten ryhmäksi erotettavissa yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 7 a §:ssä tarkoitetut valtioneudet. Myös näissä tapauksissa valtionavustuksia koskevat tiedot kerätään erityislain nojalla kattavasti ja tiedot tallennetaan

mainitussa erityislaissa säänneltyyn erilliseen tietovarantoon, josta ne olisivat hallinnollisesti yksinkertaisesti siirrettävissä tarvittavilta osin valtionavustustoiminnan tietovarantoon.

Asetuksen 5 pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että edellä tarkoitetuista valtioneuvostonavustustoiminnan tietovarantoon tulisi toimittaa tallennettaviksi edellä asetuksen 4 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvostuspäätöksiä koskevat tiedot. Valtioneuvostushakuja koskevat tiedot tulisivat tallennettaviksi asetuksen 1 §:ssä säädettävän menettelyn mukaisesti.

6 §. Tietojen toimittamisen aikataulu

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin edellä asetuksessa tarkoitettujen tietojen toimittamisaikaa koskevasta velvoitteesta. Aikatauluvelvoitteen sääntely riippuisi eri tyyppisten tietojen osalta siitä, kuinka suuri intressi eri sidosryhmillä on tietojen saatavuuteen ja toisaalta myös viranomaisten näkökulmasta riittävästä ajasta tiedon toimittamisvelvoitteen täyttämiseen.

Asetuksen 1 ja 4 §:ssä säädettyt avustushakuja koskevat tiedot tulisi toimittaa viimeistään valtioneuvostonavustuksen haettavaksi ilmoittamisen yhteydessä. Tarkoituksena on, että eri sidosryhmät saisivat palvelun kautta mahdollisimman nopeasti käyttöönsä tiedot kaikista uusista valtioneuvostushauista. Valtionapuviranomainen tai muu lain nojalla valtioneuvostuksia myöntävä voisi samanaikaisesti, mutta ei aiemmin, julkistaa tiedot myös esimerkiksi oman erillisen palvelunsa kautta.

Asetuksen 2 §:ssä säädettyt valtioneuvostushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tiedot, 4 §:ssä säädettyt valtioneuvostuspäätöksiä koskevat tiedot samoin kuin asetuksen 3 §:ssä säädettyjen hallintopäätösten tiedot tulisi toimittaa viivytyksettä sen jälkeen, kun valtioneuvostuspäätös tai avustusta koskeva hallintopäätös on tehty. Tavoitteena on, että valtioneuvostustoiminnan tietovarannon sisältö pyritään pitämään mahdollisimman hyvin ajantasaisena siten, että valtioneuvostusten päätöksentekoon liittyvien tietojen toimittaminen tapahtuisi niin nopeasti kuin se tiedon käsitteilyyn ja siirtoon liittyvien teknisten edellytysten puolesta olisi mahdollista. Tähän pyrittäisiin erityisesti valtioneuvoviranomaisten ja muiden valtioneuvostuksia myöntävien toiminnan seurannalla ja tuella sekä tietovarannon toiminnan ja käytettävyyden kehittämisellä. Käytännössä tietojen toimittamisen aikataulu ja nopeus voisi vaihdella jossain määrin riippuen valtioneuvoviranomaisen tai muun valtioneuvostuksen myöntäjän olemassa olevan tiedonhallintajärjestelmän kehittyneisyydestä. Eräissä tapauksissa valtioneuvostuspäätöksiä ja valtioneuvostusten hallintopäätöksiä koskevien tietojen toimittaminen edellyttäisi vielä manuaalisesti suoritettavia toimenpiteitä, mikä osaltaan viivästyttäisi tietojen toimittamista. Pykälässä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi erikseen tietojen toimittamisen määräajan enimmäispituudesta. Valtioneuvostustiedot myönnettyistä valtioneuvostuksista tai kielteisistä valtioneuvostuspäätöksistä taikka ulkomailla käytettäviksi myönnettyistä 3 §:ssä tarkoitetuista valtioneuvostuksista ja niitä koskevista hallintopäätöksistä tulisi toimittaa valtioneuvostustoiminnan tietovarantoon viimeistään kolmen kuukauden kuluessa valtioneuvostuspäätöksen tai hallintopäätöksen tekemisestä.

7 §. Tietojen toimittamistapa

Tietojen toimittamiseen olisi lähtökohtaisesti kaksi tapaa, joko käyttöliittymän kautta siirtotiedostolla tai automaattisesti rajapinnan kautta. Toimittamistavan valinta riippuisi uuden tietovarannon käyttöönoton yhteydessä yhtäältä tiedon luonteesta ja toisaalta niistä teknisistä edellytyksistä, jotka tulee ottaa käytännössä huomioon tietojen toimittamisen asianmukaisen järjestämisen varmistamiseksi. Viime kädessä tietojen toimittamistavasta päättäisi valtioneuvoviranomainen tai muu lain nojalla valtioneuvostuksia myöntävä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi toimittaa asetuksessa tarkoitetut valtionavustushakuja koskevat tiedot käyttöliittymän kautta julkaisemalla tiedot valtionavustuslain 32 a §:n 1 momentissa säädettyssä valtionavustushakujen julkaisemisen ja asioinnin palvelussa. Käytännössä valtionapuviranomainen tai muu valtionavustuksen myöntäjä siis julkaisisi hakuilmoituksen Haeavustuksia.fi –palvelussa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan puolestaan, että valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tiedot tulisi toimittaa joko käyttöliittymän kautta siirtotiedostolla tai automaattisesti rajapinnan kautta. Tietojen toimittaminen käyttöliittymän kautta tarkoittaa menettelyä, jossa valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä muodostaa siirtotiedoston, joka sisältää toimitettavat tiedot hakemusasioista. Siirtotiedosto on ennalta määritellyn mallin mukainen taulukkomuotoinen tiedosto (esim. Excel/CSV), jossa Tutkiavustuksia.fi -palvelun tietomallin mukaiset tiedot voidaan listata omille riveilleen ja sarakkeilleen.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu myös sitä, voitaisiinko 1 momentissa tarkoitetut valtionavustushakuja koskevat tiedot toimittaa siirtotiedostona. Toteutuksen kannalta haun tietoja koskevan siirtotiedoston sisältö olisi kuitenkin monimutkaisempi kuin valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevien tietojen siirtotiedoston sisältö, koska hakua koskevat tiedot ovat osaltaan erilaisia kuin hakemuksia ja päätöksiä koskevat, taulukkomaiset ja yhdellä rivillä esitettävät tiedot. Hakua koskevien tietojen tuottaminen siirtotiedostoon edellyttäisi myös sitä, että valtionapuviranomaisilla olisi pakollisten hakua koskevien tietojen osalta yhtenevä tietomalli. Tästä syystä hakua koskevien tietojen toimittamista suoraan käyttöliittymän kautta on pidetty tarkoituksenmukaisimpana vaihtoehtona.

Valtionavustusten julkaisemista ja käyttöä koskevat valtionavustustoiminnan haku- ja hakemusmäärät sekä valtionavustuspäätöksiä koskevat tietomäärät ovat suuria. Jos valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän käyttämän tietojärjestelmän elinkaari ja tekninen toteutus sen mahdollistavat, voi valtionapuviranomainen tai muu avustuksen myöntäjä rakentaa tietojärjestelmäänsä integraation, jonka avulla hakemusasioiden asetuksella säädettäviä vähimmäistietoja voidaan toimittaa automaattisesti suoraan Tutkiavustuksia.fi -palvelun rajapintaan, joka ottaa tiedot vastaan ja päivittää ne tietovarantoon.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan edelleen erikseen säädettäväksi, että asetuksessa tarkoitetut tiedot voidaan toimittaa kootusti hallintoviranomaisen taikka yhteisestä tietojärjestelmästä tai tietovarannosta vastaavan viranomaisen välityksellä. Käytännössä tämä koskisi hakemuksia ja päätöksiä koskevien tietojen toimittamista esimerkiksi edellä asetuksen 4 ja 5 pykälässä säännellyissä tilanteissa.

8 §. Valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistava tietoaineisto

Valtionavustuslain 32 d §:ssä säädetään erikseen valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelusta ja palvelussa julkaistavasta tietoaineistosta. Kyseinen palvelu muodostaa samalla kaikille avoimen tietopalvelun. Kyseisessä lain säännöksessä säädetään tarkemmin erityisesti luonnollisille henkilöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä henkilötiedoista, jotka voidaan julkaista tietopalvelussa. Pykälässä säädetään erikseen edellä kuvatulla tavalla myös eräistä rajoituksista julkaistavien tietojen sisällön suhteen. Palvelussa voidaan muuten julkaista valtionavustuksen hakemista, myöntämisestä ja käyttöä koskevia tietoja. Tästä muusta julkaistavasta tietoaineistosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Asetuksen 1 momentin nojalla valtionavustustoiminnan tietopalvelussa julkaistaisiin seuraava tietovarantoon tallennettu valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskeva tietoaineisto:

- 1) avustuksen hakijana ja saajana olevan oikeushenkilön nimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) oikeushenkilön hakema euromääräinen avustus;
- 3) myönnetty euromääräinen avustus;
- 4) tieto avustuksen myöntämättä jättämisestä oikeushenkilölle;
- 5) oikeushenkilölle myönnetyn avustuksen käyttötarkoitus ja
- 6) oikeushenkilölle myönnetyn avustuksen alueellinen kohdentuminen.

Palvelussa julkaistaisiin samalla tavoin ja saman sisältöisinä sekä Hallinnoivastuksia.fi –palvelua käyttävien valtionapuviranomaisten tietovarantoon tallentamat tiedot myöntämistään valtionavustuksista, että muiden, omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintoa tarkoitettua järjestelmäänsä käyttävien valtionapuviranomaisten Valtiokonttorille tallennettavaksi toimitetut vähimmäistiedot myöntämistään valtionavustuksista. Palvelussa julkaistavat tiedot olisivat sisältönsä samoja vähimmäistietoja, jotka valtionapuviranomaisten tai lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien tulisi asetuksen 2 §:n mukaisesti toimittaa Valtiokonttorille tietovarantoon tallennettaviksi. Julkaistavien tietojen laajuus olisi kuitenkin suppeampi hallinnollisen työn pienentämiseksi ja koska palvelussa ei ole tarkoituksenmukaista julkaista kaikkia sellaisia tietoja, jotka ovat viranomaistehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisia. Pykälän 1 momentin sisältöä tulee arvioida myös suhteessa edellä mainittuun valtionavustuslain 32 d §:ään, jossa säädetään erityisesti yksityishenkilöille myönnettyihin valtionavustuksiin liittyvien henkilötietojen julkaisemisen laajuudesta. Pykälän 1 momentissa on johdonmukaisuuden vuoksi tarpeen säätää vastaavista tiedoista, jotka koskevat oikeushenkilöille myönnettyjä avustuksia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan erikseen säädettäväksi, että tietopalvelussa voitaisiin julkaista myös valtionavustusten hakemista, myöntämistä ja käyttöä koskevia yhteenvetotietoja. Yhteenvetotietojen julkaisemisen avulla olisi mahdollista saada parempi kokonaiskuva valtionavustustoiminnasta. Käytännössä yhteenvetotietoja voitaisiin julkaista esimerkiksi avustusten myöntövuoden, valtionapuviranomaisen, yksittäisen haun, yksittäisen hakijan tai saajan, valtionavustuslajin ja alueen näkökulmista. Myös esimerkiksi avustusten käyttötarkoituksesta olisi tärkeää saada yhteenvetotietoja, jotta avustusten tehokasta ja tarkoituksenmukaista kohdentamista voitaisiin kehittää.

9 §. Muut tietovarantoon tallennettavat tiedot

Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevassa valtionavustuslain muutoksessa säädetty siirtymävaihe merkitsee sitä, että valtionavustuksen haettavaksi tulon ajankohta ratkaisisi lähtökohdaisesti sen, sovellettaisiinko vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuutta koskevaa säännöstä valtionavustusta koskeviin tietoihin vai ei. Eräissä ulkomailla käytettäväksi tarkoitetuissa valtionavustuksissa ei järjestettäisi valtionavustushakua, jolloin valtionavustusta koskevan hallintopäätöksen tekopäivä ratkaisisi vastaavasti vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden soveltamisen. Jos valtionavustus tulee haettavaksi tai hallintopäätös tehdään ennen edellä mainittuja päivämääriä, ei siten esimerkiksi myöhempiä valtionavustuspäätöksiä tai hallintopäätöksiä koskevia tietoja tulisi lakisääteisen velvoitteen perusteella toimittaa tietovarantoon, vaikka valtionavustuspäätös tai hallintopäätös tehtäisiin mainitun päivämäärän jälkeen. Toisaalta jo ennen säädettyä päivämäärää haettavaksi tullessiin valtionavustuksiin tai tehtyihin hallintopäätöksiin liittyviä valtionavustustietoja tulisi voida hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Tavoitetilana on, että valtionavustustoiminnan tietovarantoon saataisiin tallennettua myös vanhojen valtionavustusasioiden perustietoja mahdollisimman kattavasti, vaikka samalla jouduttaisiin tinkimään tiedon laadusta. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että valtionapuviranomaiset tai lain nojalla muut valtionavustuksia myöntävät voisivat oman harkintansa perusteella toimittaa tallennettavaksi tietovarantoon myös ennen edellä mainittuja säädettyjä päivämääriä haettavaksi tulleisiin valtionavustuksiin tai valtionavustuksia koskeviin hallintopäätöksiin liittyviä tietoja. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi erikseen tästä mahdollisuudesta.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voisivat olla sisällöltään asetuksen säännöksissä yksilöityjä tietoja tai myös muita tietovarannon tukemia tietoja. Tarkoituksena on, että Valtiokonttori ohjeistaa valtionapuviranomaisia tarkemmin siitä, minkä tyyppisiä tietoja olisi mahdollista toimittaa tietovarantoon tallennettaviksi.

7. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2023.

Asetuksen soveltamisessa tulee ottaa huomioon valtionavustuslain 6 a luvun voimaantulosäännöksen mukainen siirtymävaihe. Voimaantulosäännöksen mukaisena tarkoituksena on, että lain 32 b §:n 1 momentissa säädetty vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1 päivänä lokakuuta 2023 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä. Maa- ja metsätalouden alkutuotannon ja kalatalouden valtionavustuksia koskeva vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee kuitenkin 1 päivänä kesäkuuta 2024 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä.

Tarkoituksena on, että valtiovainministeriö ja Valtiokonttori valmistelevat yhteistyössä asetuksen toimeenpanoa tukevan ohjeen sekä järjestävät valtionapuviranomaisille asetuksen sisältöä koskevia koulutustilaisuuksia kevään 2023 aikana.